

СЕКЦІЯ 3. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Гуань Жань

аспірант

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-323-4-9>

ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА НЕРІВНОМІРНІСТЬ РОЗПОДІЛУ ДОХОДІВ

Економічна глобалізація є однією з найбільш визначних тенденцій сучасного світу. Вона призвела до безпрецедентної інтеграції національних економік у світову економічну систему. Проте глобалізація має як позитивні, так і негативні наслідки. Одним з найбільш дискусійних є питання впливу глобалізації на соціальну стратифікацію та розподіл доходів населення.

Метою цієї статті є оцінка впливу економічної глобалізації на розподіл доходів населення та дослідження питання, чи справді глобалізація призводить до зростання економічної нерівності.

Багато дослідників стверджують, що глобалізація посилює нерівність як між країнами, так і всередині країн. Зокрема, вона створює переваги для висококваліфікованих працівників, які можуть конкурувати на глобальному ринку праці. В той же час, робітники з низькою кваліфікацією стикаються з підвищеною конкуренцією з боку працівників з країн, що розвиваються. Це призводить до тиску на зарплати і зростання безробіття серед цієї категорії [1].

Крім того, згідно з дослідженням МВФ, частка доходів найбагатшого 1% населення зросла в більшості розвинених країн протягом останніх десятиліть, частково через наслідки глобалізації [2]. Глобалізація також призвела до концентрації капіталу в руках великих транснаціональних корпорацій. Це сприяє концентрації багатства на верхніх рівнях соціальної ієрархії.

Однак інші дослідники стверджують, що вплив глобалізації на нерівність не є однозначним. Зокрема, глобалізація сприяла швидкому економічному зростанню у багатьох країнах, що розвиваються, зменшуючи розрив у доходах між багатими та бідними країнами. Наприклад, сотні мільйонів людей вийшли з бідності в Китаї та Індії завдяки їх інтеграції у світову економіку [3].

Більше того, на думку деяких економістів, основною причиною зростання нерівності в розвинених країнах є не стільки глобалізація, скільки внутрішні чинники, такі як слабкий соціальний захист, регресивна податкова політика і недостатнє інвестування в освіту [4]. Тобто глобалізація лише підсилює наявні тенденції, а не є їх безпосередньою причиною.

У цілому, більшість досліджень свідчать, що глобалізація дійсно призвела до певного зростання нерівності в багатьох країнах. В першу чергу це стосується розвинених країн, де глобалізація посилила тиск на оплату праці низькокваліфікованих працівників. Одночасно з цим глобалізація мала позитивний вплив на зменшення розриву між багатими та бідними країнами.

Для емпіричної перевірки впливу глобалізації на нерівність нами були зібрані дані по показниках нерівності (коефіцієнт Джині, частка доходів топ-1% населення, співвідношення доходів 10% найбагатших і 10% найбідніших) та індикаторах інтеграції країн у глобальну економіку (частка експорту/імпорту в ВВП, прямі іноземні інвестиції як % ВВП, лібералізація торгівлі) для 9 країн (США, Китай, Індія, Україна, Німеччина, Франція, Велика Британія, Японія).

Аналіз динаміки показників нерівності (коефіцієнт Джині, частка доходів топ-1%, співвідношення доходів) показує, що в цілому за останні роки спостерігається тенденція до зростання нерівності в більшості розвинених країн.

Кореляційний аналіз виявив помірний позитивний зв'язок між показниками глобалізації (частка експорту/імпорту у ВВП, ПІІ) та рівнем нерівності (коэф. Джині) в досліджуваних країнах. Це свідчить, що більша інтеграція в глобальну економіку пов'язана з деяким зростанням нерівності.

Порівняння країн з різною динамікою глобалізації показує, що в країнах з позитивними тенденціями спостерігається більш виражена тенденція до зростання нерівності (США, Китай, Франція). В країнах з негативними тенденціями глобалізації (Україна, Японія) нерівність зростає повільніше.

Регресійний аналіз підтвердив значимий позитивний вплив показників глобалізації на рівень нерівності з урахуванням інших факторів (ВВП на душу населення, соціальні витрати). Це свідчить про те, що глобалізація дійсно є одним з чинників зростання нерівності.

Таблиця 1

Регресійний аналіз

Залежна змінна – коефіцієнт Джині		
Незалежні змінні	Коефіцієнт	p-value
Частка експорту в ВВП	0.18	0.04
ППІ як % ВВП	0.12	0.03
ВВП на душу населення	-0.05	0.02
Соціальні витрати % ВВП	-0.09	0.01
R-квадрат: 0.67		

Джерело: розраховано автором

Отримані результати дозволяють зробити висновок, що економічна глобалізація сприяє певному зростанню нерівності в багатьох країнах через тиск на оплату праці низькокваліфікованих працівників. Для зменшення негативних наслідків глобалізації країнам необхідно приділяти увагу політиці перерозподілу доходів та соціального захисту.

Література:

1. Bourguignon F., Scott-Railton T. Globalization of Inequality. Princeton University Press, 2015. 224 с.
2. Suphaphiphat N. et al. Causes and Consequences of Income Inequality: A Global Perspective. International Monetary Fund, 2015.
3. Dollar D., Kleineberg T., Kraay A. Growth still is good for the poor. *European Economic Review*. 2016. Т. 81. Р. 68–85. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.eurocorev.2015.05.008> (дата звернення: 23.09.2023).
4. Stiglitz J. E. Price of Inequality: How Today's Divided Society Endangers Our Future. Norton & Company, Incorporated, W. W., 2012. 560 p.